

ТОГТООЛ

2025 оной декабриин 10

№ 748

Улаан-Үдэ хото

**«Нютаг можын гүрэнэй байгаали хамгаалгын
шалгалта (хиналта) тухай Дүрим баталха болон Буряад Уласай
Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной зарим
шиидхэбэринүүдые хүсээ буураһанда тоолохо тухай»
Буряад Уласай Засагай газарай 2021.09.30-ай №546
тогтоолдо хубилалтануудые оруулха тухай**

«Оршон тойронхиие хамгаалга тухай» гэхэн 2002.01.10-ай №7-ФЗ Холбоото Уласай хуулиин 6-дахи статьягай, 65-дахи статьягай 1-дэхи хубиин», Оросой Холбоото Уласта гүрэнэй шалгалта (хиналта) ба нютагай засагай шалгалта тухай» гэхэн 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулиин 3-дахи статьягай 2-дохи хубиин 3-дахи пунктын ёһоор Буряад Уласай Засагай газар **тогтооно:**

1. «Нютаг можын гүрэнэй байгаали хамгаалгын шалгалта (хиналта) тухай Дүрим баталха болон Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной зарим шийдхэбэринүүдые хүсээ буураһанда тоолохо тухай» гэхэн Буряад Уласай Засагай газарай 2021.09.30-ай №546 тогтоолоор баталагдаһан байгаали хамгаалгын нютаг можын гүрэнэй шалгалта (хиналта) тухай Дүримдэ удаадахи хубилалтануудые оруулха (Буряад Уласай Засагай газарай тогтоолнуудай найруулгаар 2023.11.16-ай №687, 2024.10.24-эй №598):

1.1. 1.2-дохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«1.2. Байгаали хамгаалгын хиналтын зүйл хадаа:

оршон тойронхиие хамгаалгын халбарид уялгата эрилтэнүүдые, тэрэ тоодо «Оршон тойронхиие хамгаалга тухай» гэхэн 2002.01.10-ай №7-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, «Байгаали хамгаалгын шэнжэн сэгнэлтэ тухай» гэхэн 1995.11.23-ай №174-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, «Үйлэдбэрийн ба

эд хэрэглэлгын үлэгдэлнүүд тухай» гэхэн 1998.06.24-эй №89-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, Холбоото Уласай хууляар тогтоогдоһон зүбшэлгын дансанууд соохи эрилтэнүүдые хуулийн эрхэтэ нюурнуудай, хубийн хэрэг эрхилэгшэдэй, эрхэтэдэй (саашадаа - хинагдадаг нюурнууд) сахилга 1999.01.05-ай №94-ФЗ «Байгал нуурые хамгаалга тухай» гэхэн 1999.05.04-эй №96-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, «Агаар хүрээ хамгаалга тухай» гэхэн 1999.05.04-эй №96-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, Оросой Холбоото Уласай хото барилгын кодексоор, Оросой Холбоото Уласай уһанай кодексоор, «мэдээсэл, мэдээсэлэй арга зүйнүүд тухай ба мэдээсэл хамгаалга тухай» гэхэн 2006.07.27-ой №149-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, «Уһаар хангалга ба уһа таталга тухай» гэхэн 2011.12.07-ой №416-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, «Оршон тойронхи хамгаалга тухай» гэхэн Холбоото Уласай хуулида болон Оросой Холбоото Уласай хуули тогтоолгын зарим шийдхэбэринүүдтэ хубилалтануудые оруулха тухай» гэхэн 2014.07.21-эй №219-ФЗ Холбоото Уласай хууляар, «Бузарладаг бодосуудай хаяса тусхайтаар хараалалгын туршалга үнгэргэхэ болон агаар бузарлалгын доошололгын хубида Оросой Холбоото Уласай хуули тогтоолгын зарим шийдхэбэринүүдтэ хубилалтануудые оруулха тухай» гэхэн 2019.07.26-ай №195-ФЗ Холбоото Уласай хууляар болон тэдэнтэй зохилдуулан абтаһан Оросой Холбоото Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной бусад шийдхэбэринүүдээр, объектнүүд тушаа Буряад Уласай гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдээр, бэшэ Холбоото Уласай гүрэнэй байгаали хамгаалгын шалгалтада (хиналтада) орохо ёһотой;

2) «Онъһоной гуримшуулга тухай» гэхэн 2002.12.27-ой №184-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн ёһоор үйлэдбэрилэгшэд болодог хинагдагша нюурнуудай, дүүргэгшэдэй (хари гүрэнэй бүтээгшын үүргэ дүүргэдэг нюурнуудай), наймаалагшадай, онъһоной дүримүүдээр тогтоогдоһон эрилтэнүүдые гү, али онъһоной дүримүүдэй хүсэндөө ороһон үдэр болотор хэрэглэгдэхэ ёһотой уялгата эрилтэнүүдые сахилга:

- Тамуужанай холбооной үйлэдбэридэ хэрэглэхэ гурим. Евразийн эдэй засагай комиссийн Зүблэлэй 2012.07.20-ой №59 Шийдхэбэреэр абтаһан «Тоһодолгын зүйлнүүдтэ, тоһонуудта ба тусхай шэнгэн зүйлнүүдтэ эрилтэнүүд тухай» гэхэн ТР ТС 030/2012 (1.3-дахи, 1.4-дэхи, 3.8, 4.1-дэхи пунктнууд; 1, 2-дохи ба 4-дэхи хабсаргалтанууд);

- Тамуужанай холбооной үйлэдбэридэ хэрэглэхэ гурим. Евразийн эдэй засагай комиссийн Зүблэлэй 2012.06.15-ай №33 Шийдхэбэреэр абтаһан «Бага хэмжээнэй онгосонуудай аюулгүй тухай» ТР ТС 026/2012 (6-дахи ба 10-дахи пунктнууд, 14-дэхи пунктн «д» дотор пункт, 23-дахи

пунктын хоёрдохи абзац, 30-дахи пунктын хоёрдохи абзац, 45-дахи пунктын «е» дотор пункт, 52-дохи пунктын «б» ба «г» дотор пунктнууд, 60-62-дохи пунктнууд, 64-дэхи пунктын «б» ба «в» дотор пунктнууд, 66-дахи ба 68-дахи пунктнууд);

- Тамуужанай холбооной үйлэдбэридэ хэрэглэхэ гурим. Тамуужанай холбооной Комиссиин 2011.10.18-ай №823 Шиидхэбэреэр абтаһан «Машинануудай ба тоног түхээрэлгын аюулгүй тухай» гэхэн ТР ТС 010/2011 (1-дэхи хабсаргалтын 32-дохи ба 59-дэхи пунктнууд);

- Тамуужанай холбооной үйлэдбэридэ хэрэглэхэ гурим. Тамуужанай холбооной Комиссиин 2011.08.16-ай №769 Шиидхэбэреэр абтаһан «Багсалалгын аюулгүй тухай» ТР ТС 005/2011 (5-дахи статьягай 11-дэхи пунктын 11.3-дахи дотор пункт);

- «Байшангуудай ба бодхолгонуудай аюулгүй тухай оньһоной гурим» гэхэн 2009.12.30-ай №384-ФЗ Холбоото Уласай хуули (6-дахи статьягай 1-дэхи ба 7-дохи хубинууд, 7-дохи, 9-дэхи ба 14-дэхи статьянууд, 15-дахи статьягай 3-5-дахи хубинууд, 15-дахи статьягай 9-дэхи хубиин 2-дохи ба 4-дэхи пунктнууд, 18-дахи статьягай 5-дахи хуби, 32-дохи, 35-дахи ба 37-дохи статьянууд);

3) шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудай дүнгүүдээр абтаһан шиидхэбэринүүдые бээлүүлгэ.».

1.2. 1.3-дахи пунктын юһэдэхи абзац «аюулай ангида» гэхэн үгэнүүдэй удаа «, үлэгдэлнүүдэй бии бололгын хэмтэй хэмжээнүүд ба тэдэниие байрлуулгын хизаарлалтанууд» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.3. 1.7-дохи пунктда:

1.3.1. Табадахи абзацта «2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулиин» гэхэн үгэнүүдэй удаа «, оршон тойронхиие хамгаалга тухай» гэхэн 2002.01.10-ай №7-ФЗ Холбоото Уласай хуулиин 66-дахи статьягай 1-дэхи хубяар» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.3.2. Удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Хинагдадаг нюурнууд байгаали хамгаалгын хиналта бээлүүлхэдээ, 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулиин 36-дахи статьягаар хараалагдаһан эрхэтэй.».

1.4. 1.9-дэхи пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Байгаали хамгаалгын хиналтые мэдээсэлээр хангаха зорилгоор «Байсаагша» гэхэн гар утаһанай хабсаргалта - гүрэнэй мэдээсэлэй байгуулгын үндэһэн дээрэ 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хууляар болон тус Дүримөөр хараалагдаһан ушарнуудта компьютерай түхээрэлгэ (гар утаһан, смартфон гү, али компьютер, тэрэ тоодо планшетнэ

компьютер) хэрэглэн, шалгалтын (хиналтын) зургаанай ба хинагдадаг нюурнуудай хэрэглэдэг программын хангалта (саашадаа - «Байсаагша» гэхэн гар утаһанай хабсаргалта) хэрэглэгдэжэ болохо.».

1.5. 2.2-дохи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«2.2. Түсэбтэ шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудыг үнгэргэлгын удаадахи дабтагдаса ба уялгата һэргылэмжын ерэлгэнүүдыг үнгэргэлгын дабтагдаса тогтоогдодог:

1) хоёр жэлэй түсэбтэ шалгалтын (хиналтын) нэгэ хэмжээ ябуулга, үгы гэбэл, жэлэй нэгэ уялгата һэргылэмжын ерэлгэ - ехэ аюултай гэжэ тоологдоһон хиналтын объектнүүдтэ;

2) Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай тогтооһон дабтамжын ёһоор - шухала, дунда гү, али дунда аюулай бүлэгтэ оруулагдаһан хиналтын объектнүүдтэ уялгата һэргылэмжын ерэлгэнүүд;

3) табан жэлэй түсэбтэ шалгалтын (хиналтын) нэгэ хэмжээ ябуулга - горитой, дунда гү, али дунда зэргын аюулай бүлэгтэ оруулагдаһан хиналтын объектнүүдтэ.

2030 оной январин 1 болотор тус пунктаар тогтоогдоһон түсэбтэ шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудыг үнгэргэлгын дабтагдаса «Гүрэнэй шалгалта (хиналта), нютагай засагай шалгалта эмхидхэлгын ба бээлүүлгын онсолигууд тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2022.03.10-ай №336 тогтоолой дүримүүдыг хараада абан хэрэглэгдэдэг (саашадаа - 2022.03.10-ай №336 тогтоол).

Тус Дүримэй 2.3-дахи пунктда заагдаһан IV бүлэгэй объектнүүд дээрэ ажахын ба (гү, али) бусад ажал ябуулга бээлүүлдэг хуулиин эрхэтэ нюурнууд ба хубиин хэрэг эрхилэгшэд тушаа болон бага аюултай гэжэ тоологдоһон шалгалтын (хиналтын) объектнүүд тушаа түсэбтэ шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулганууд ба уялгата һэргылэмжын ерэлгэнүүд үнгэргэгдэдэггүй.».

1.6. 3.1-дэхи, 3.2-дохи пунктнуудыг удаадахи найруулгаар:

«3.1. Бурприроднадзорой тоосоото хугасаада ажал ябуулгын үрэ дүн туйласын ба ашаг үрын сэгнэлтэ байгаали хамгаалгын хиналтын гол ба шэглэлэй харуулалтануудай байгуулгын үндэһөөр бээлүүлэгдэдэг.

Байгаали хамгаалгын хиналтын гол ба шэглэлэй харуулалтанууд тус Дүримэй хабсаргалтада үгтэнэ.

3.2. Гол харуулалтануудыг туйлалга тухай мэдээнүүд болон байгаали хамгаалгын хиналтын тоо харуулалтанууд тухай, тэрэ тоодо гол харуулалтануудыг туйлалгада һэргылэмжын хэмжээ ябуулгануудай ба шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудай нүлөө тухай мэдээнүүд

Бурприроднадзорой 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 30-дахи статьягай ёһоор бэлдэгдэдэг байгаали хамгаалгын хиналта тухай жэл бүрийн элидхэл соо харуулагдадаг.».

1.7. 4.1-дэхи пунктда удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Хэрбээ һэргылэмжын хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэдэ, хиналтын объектнүүд хууляар хамгаалагдадаг үнэтэ зүйлнүүдтэ хоро (хохидол) хүргэхэ гү, али иимэ хохидол (гарза) үзүүлхэ сэхэ аюултай гэжэ тогтоогдоһон ушарта байсаагша шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ тухай шийдхэбэри абахын тула энээн тухай мэдээсэл Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшэдэ (хүтэлбэрилэгшын орлогшодо) дары түргэн эльгээдэг, үгы гэбэл, Холбоото Уласай 2020.07.31-эй №248-ФЗ хууляар хараалагдаһан ушарнуудта Холбоото Уласай хуулийн 90-дэхи статьяда заагдаһан хэмжээнүүдые абадаг 2020.07.31-эй №248-ФЗ.».

1.8. 4.2-дохи пунктын хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 46-дахи статьягай 3-дахи хубяар хараалагдаһан мэдээнүүдые дэлгэрүүлхэ аргаар мэдээсэлгэ бээлүүлэгдэдэг, Мэдээсэлэй-телехарилсалгын Сахим юртэмсын субагта (саашадаа - Сахим юртэмсын сүлжээн) Бурприроднадзорой албан ёһоной сайт дээрэ, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ ба бусад түхэлнүүдээр.».

1.9. 4.3-дахи пунктда «(саашадаа - хуули хэрэглэлгын дүршэл тухай элидхэл)» гэхэн үгэнүүдэй удаа «, 2020.07.31-эй 248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 47-дохи статьягаар хараалагдаһан эрилтэнүүдэй ёһоор» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.10. 4.5-дахи пунктда:

1.10.1. Юһэдэхи абзац удаадахи найруулгаар:

«- Байгал далайе эрхэ мэдэлэйнгээ хэм соо хамгаалха тухай хуули;».

1.10.2. Удаадахи удхатай абзац нэмэхэ:

«Хинагдагша нюурнуудай зүбшэл бээлүүлгын асуудалаар хандалгануудые эльгээхэ эрхэ 2022.03.10-ай №336 Тогтоолой 8(2)-дохи пунктын ёһоор хангагдадаг.».

1.11. 4.6-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«4.6. Һэргылэлгын ерэлгэ хинагдадаг нюурай ажал ябуулга бээлүүлгын газараар байсаагшын һэргылэмжын хөөрэлдөөнэй түхэлөөр, үгы гэбэл, видео-хуралдаан-холбоо гү, али «Байсаагша» гэхэн гар утаһанай хабсаргалта хэрэглэхэ аргаар үнгэргэгдэдэг.

Һэргылэмжын ерэлгэ Бурприроднадзорой үүсхэлээр (уялгата

хэргылэмжын ерэлгэ) гү, али хинагдагша нюурай үүсхэлээр үнгэргэгдэдэг.

2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 52.1-дэхи статьягай 1-дэхи хубийн 1-дэхи, 4-дэхи пунктнуудаар хараалагдаһан ушарнуудта уялгата хэргылэмжын ерэлгэ үнгэргэгдэдэг. Уялгата хэргылэмжын ерэлгэ 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 52.1-дэхи статьягаар тогтоогдоһон гуримаар бэелүүлэгдэдэг. Уялгата хэргылэмжын ерэлгэ үнгэргэхэ тухай хинагдадаг нюур тэрэниие үнгэргэхэ үдэр болотор ажалай табан үдэрһөө орой бэшэ дуулгагдадаг. Дуулгаһан бэшэг соо уялгата хэргылэмжын ерэлгэ үнгэргэхэ арга заагдадаг (ажал ябуулгата бэелүүлхэ газараараа, үгы гэбэл видео-хуралдаан-холбоо гү, али «Байсаагша» гэхэн гар утаһанай хабсаргалта хэрэглэхэ аргаар).

Хинагдагша нюурай үүсхэлээр хэргылэмжын ерэлгэ 2020.07.31-эй № 248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 52.2-дохи статьягаар тогтоогдоһон гуримаар бэелүүлэгдэдэг.

Хинагдадаг нюурнуудай хэргылэлтын ерэлгэ үнгэргэлгын асуудалаар хандалгануудые эльгээлгэдэ эрхэ 2022.03.10-ай №336 Тогтоолой 8(2)-дохи пунктн ёһоор хангагдадаг.».

1.12. 5.2-дохи пунктн хоёрдохи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«Түсэбһөө гадуур шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулганууд, харилсаагүй шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудһаа гадна, Бурприроднадзор Холбоото Уласай 2020.07.31-эй №248-ФЗ хуулийн 57-дохи статьягай 1-дэхи хубийн 1-дэхи, 3-5-дахи, 7-дохи, 9-дэхи пунктнуудаар хараалагдаһан үндэһөөр 56-дахи статьягай 6-дахи хубийн, 72-дохи статьягай 9-дэхи хубийн, 73-дахи статьягай 5-дахи хубийн дүримүүдые хараада абан, 2020.07.31-эй №248-ФЗ хуулийн 57-дохи статьягай 1-дэхи хубийн 1-дэхи, 3-5-дахи, 7-дохи, 9-дэхи пунктнуудаар хараалагдаһан үндэһөөр үнгэргэгдэдэг.».

1.13. 5.3-дахи пунктда удаадахи удхатай абзацуудые нэмэхэ:

«Бурприроднадзорай шалгуулха нюурнуудтай харилсаа хараалһан шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулганууд холбоото уласай 2020.07.31 - эй №248-ФЗ хуулийн 57-дохи статьягай 1-дэхи хубийн 1-5-дахи, 7-дохи, 9-дэхи пунктнуудаар, 60-дахи статьягай 2-дохи хубийн 1-дэхи пунктаар хараалагдаһан үндэһөөр үнгэргэгдэдэг.

Буряад Уласта нютаг можын гүрэнэй байгаали хамгаалгын шалгалтын (хиналтын) бэелүүлгэдэ заатагүй табигдаха эрилтэнүүдые хазагайруулһанай аюулай үзүүлэлтэдэй жагсаалтые Буряад Уласай Засагай газарай 2022.04.07-ой №190 тогтоолоор баталагдаһан.

1.14. 5.5 - 5.12-дохи пунктнуудыг удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«5.5. Шалгалтын ерэлгэ, нүүдэл шалгалта, бүлэгөөрөө ошоожо шалгалта холоһоо харилсалгын хэрэгсэлнүүдыг хэрэглэн, тэрэ тоодо видео-хуралдаан-холбооной аргаар, мүн «Байсаагша» гэхэн гар утаһанай хабсаргалта хэрэглэн үнгэргэгдэжэ болохо.

5.6. Хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэ, хинагдагша нюурнууд болодог эрхэтэн шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга үнгэргэхэдэ, иимэ ушарнуудта байха аргагүй тухай мэдээсэл Бурприроднадзорто үгэхэ эрхэтэй:

- саг зуурын ажал хэхэ шадалгүй байлга;
- амаралтатай, албан хэрэгэй ябалгатай холбоотой саг зуура үгы байлга;
- захиргаанай хаалта;
- гэмтэ ябадал хээ гэжэ һэжэглэгдэхэн хубиин нюур тушаа ябаагүй ба зохихо аяг зан тухай захилай, тодорхой үйлэнүүдыг хорилгын, хаалтада абалгын, гэртээ хаалгын түхэлөөр болюулха хэмжээнүүдыг һунгалга.

Заагдаһан ушарнуудта шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга Үнгэргэлгэ Хубиин хэрэг эрхилэгшын, эрхэтэнэй Бурприроднадзорто тус хандалгын шалтаг болоһон ушарнуудыг усадхахын тула хэрэгтэй болзорто хойшолуулагдадаг.

5.7. Шалгалтын ерэлгэ 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 70-дахи статьягаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Шалгалтын ерээд ошолгын үедэ удаадахи шалгалтын (хиналтын) үйлэнүүд бээлүүлэгдэжэ болохо:

- а) үзэлгэн;
- б) асуулта;
- в) тайлбари бэшэг абалга;
- г) инструментальна шалгалта;
- д) уялгата эрилтэнүүдэй ёһоор хинагдадаг нюурай (тэрэнэй һалбаринуудай, түлөөлэлгэтэ газарнуудай, амяараа байгуулгын һалбаринуудай) гү, али хиналтын объектын байдаг (ажал ябуулга бээлүүлдэг) газарта байха ёһотой дансануудыг хюдалга.

5.8. Бүлэгөөрөө ошоожо шалгалта Холбоото Уласай хуулийн 2020 оной июлийн 31-эй 248-ФЗ дугаарай 71-дэхэ статьягаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

- а) үзэлгэн;
- б) шалгалта;
- в) тайлбари бэшэг абалга;

- г) дансанууды хюдалга;
- д) туршалганууды (жэшээнүүды) шэлэлгэ;
- е) инструментальна шалгалта;
- ж) туршалга;
- з) экспертизэ.

5.9. Баримтата шалгалта Холбоото Уласай 2020.07.31-эй №248-ФЗ хуулийн 72-дохи статьягаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Баримтата шалгалтын үедэ удаадахи шалгалтын (хиналтын) үйлэнүүд хэгдэжэ болохо:

- а) тайлбари бэшэг абалга;
- б) дансанууды хюдалга;
- в) экспертизэ.

5.10. Нүүдэл шалгалта Холбоото уласай 2020.07.31-эй №248-ФЗ хуулийн 73-дахи статьягаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Нүүдэл шалгалтын үедэ удаадахи шалгалтын (хиналтын) үйлэнүүд хэгдэжэ болохо:

- а) үзэлгэн;
- б) асуулта;
- в) тайлбари бэшэг абалга;
- г) дансанууды хюдалга;
- д) туршалганууды (жэшээнүүды) шэлэлгэ;
- е) инструментальна шалгалта;
- ж) экспертизэ.

5.11. Уялгата эрилтэнүүды сахилгын хойноһоо адаглалга (аюулгүй байдалай саг үргэлжын шалгалта) 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 74-дэхи статьягаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Хэрбээ уялгата эрилтэнүүды сахилгын (аюулгүй байдалай саг үргэлжын шалгалтын) хойноһоо адаглалгын үедэ хууляар хамгаалагдадаг үнэтэ зүйлнүүдтэ хоро (гарза) хүргэхэ гү, али хохидол (гарза) үзүүлхэ аюулай бии болоһон баримтануудай элирүүлэгдэбэл, уялгата эрилтэнүүды хазагайруулга тухай, уялгата эрилтэнүүды хазагайруулгын бэлдэгдэжэ байһан тухай гү, али уялгата эрилтэнүүды хазагайруулгын шэнжэнүүд тухай мэдээнүүды Бурприроднадзор удаадахи шийдхэбэринүүд абажа болохо:

- а) 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 60-дахи статьягай ёһоор түсэбһөө гадуур шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга үнгэргэхэ тухай шийдхэбэри;

б) хэргылэлгэ соносхохо тухай шийдхэбэри;

в) 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 90-дэхи статьягай 2-дохи хубийн 1-дэхи пунктаар хараалагдаһан гуримаар элирүүлэгдэһэн эбдэлгэнүүдые усадхаха тухай захиралта үгэхэ тухай шийдхэбэри.

5.12. Нүүдэл шэнжэлгэ 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 75-дахи статьягаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Нүүдэл шалгалтын үедэ удаадахи шалгалтын (хиналтын) үйлэнүүд хэгдэжэ болохо:

а) шалгалта;

б) туршалгануудые (жэшээнүүдые) шэлэлгэ;

в) инструментальна шалгалта;

г) туршалга;

д) экспертизэ.

Хэрбээ нүүдэл шалгалтын хэмжээндэ уялгата эрилтэнүүдые эбдэлгын шэнжэнүүдэй элирүүлэгдээ һаань, элирүүлэгдэһэн хазагайруулгануудые усадхаха тухай 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 90-дэхи статьягай 2-дохи хубийн 1-дэхи пунктаар хараалагдаһан гуримаар захиралта үгэхэ тухай шийдхэбэри абтажа болохо.».

1.15. 5.13-дахи пунктын нэгэдэхи абзацта «геологиин» гэхэн үгэ «экологиин» гэжэ хэлгэхэ.

1.16. Удаадахи удхатай 5.13.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«5.13.1. Байгаали хамгаалгын шалгалтын хэмжээндэ хэгдэһэн шалгалтын (хиналтын) үйлэнүүд 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 76-84-дэхи статьянуудаар хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.

Харалга, шалгалта зайһаа харилсалгын хэрэгсэлнүүдые хэрэглэн, тэрэ тоодо видео-хуралдаан-холбооной аргаар, мүн удаадахи ушарнуудта «Байсаагша» гэхэн гар утаһанай хабсаргалта хэрэглэн бээлүүлэгдэжэ болохо:

- хиналтын объектын хүрэхэнь хүшэр газарта байлга;

- хиналтын объектын байдаг газарта байгаалиин гү, али техногеннэ онсо ушаралта байдалай тохёолдохо гү, али бии болохо аюулнууд;

- хиналтын объект дээрэ аюултай ба хорото үйлэдбэрийн эрхэ нүхэсэлнүүдэй бии байлга, тодорхой эрхэ байдалда байсаагшада нүлөөн мэргэжэлтэ үбшэн али хүдэлхэ шадалаа алдалга (доошололго) ушаруулжа болохо.

Хинагдагша ньюрай гү, али тэрэнэй түлөөлэгшын үгэдэ шалгалта гансал Бурприроднадзорто хохидол (гарза) хүргэһэн тухай гү, али эрхэтэдэй ами наһанда, бэеын элүүртэ, оршон тойронхидо хохидол (гарза) үзүүлхэ аюул тухай мэдээнүүдэй байһан ушарта видеобуулгабари заатагүй хэрэглэлгэтэйгээр бэелүүлэгдэдэг.».

1.17. 5.15-дахи пунктын хоёрдохи абзацта «байсаагша эрхэтэй» гэхэн үгэнүүдэй удаа «шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга үнгэргэхэ аргагүй тухай шийдхэбэри абahan үдэрһөө гурбан һараһаа орой бэшэ» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.18. Удаадахи удхатай 5.16-дахи пункт нэмэхэ:

«5.16. Бурприроднадзор Холбоото Уласай хуулийн 2020.07.31-эй №248-ФЗ дугаарай 96-дахи статьягаар тогтоогдохон гуримаар ба тус пунктаар хараалагдаһан ушарнуудта байгааһын хиналта тусхай гуримаар бэелүүлдэг.

Саг үргэлжын шалгалта хинагдадаг нюурнуудай һайн дураараа хабаадалгада үндэһэлдэг болон хинагдадаг ньюрай мэдүүлгээр Бурприроднадзорай ба хинагдадаг ньюрай хоорондо хэлсээнэй (саашадаа - саг үргэлжэ адаглан шалгалта тухай хэлсээн) эрхэ нүхэсэлөөр бэелүүлэгдэдэг.

Саг үргэлжэ адаглан шалгалта тухай хэлсээнэй түхэл Бурприроднадзорой захиралтаар баталагдадаг.

Саг үргэлжэ адаглан шалгажа байлга тухай хэлсээн удаадахи эрилтэнүүдые сахибал баталагдадаг:

- хинагдадаг ньюрай хиналтын объектнүүд өөрөө хүдэлдэг аргаар мэдээнүүдые суглуулгын ба болбосоруулгын оньһожоруулагдамал мэдээсэлэй байгуулгануудай, гэрэл зураг буулгалгын, аудио - ба видео буулгалгын, хэмжэлгын, мэдээсэл суглуулгын гү, али бэхижүүлгын бусад хэрэгсэлнүүдэй, уялгата эрилтэнүүдые сахилга тодорхойлох арга олгодог тусхай оньһон хэрэгсэлнүүдэй адаглалгын бүһэлүүртэ байдаг (саашадаа - адаглалгын гурим);

- хинагдадаг нюур Бурприроднадзорой тушаалта нюурнуудай саг үргэлжэ адаглалгын байгуулгада оролго хангагдадаг.

Саг үргэлжэ адаглан шалгажа байлгын үедэ абтаһан мэдээсэл суглуулха ба бэхижүүлхэ гурим, дансануудаар ба бусад мэдээсэлнүүдээр андалдаха гурим саг үргэлжэ адаглан шалгажа байха тухай хэлсээгээр тодорхойлогдодог.

Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшэ (хүтэлбэрилэгшын орлогшо) удаадахи ушарнуудай нэгэндэ саг үргэлжын шалгалта бэелүүлгыг

болноулха тухай шийдхэбэри абадаг:

- хинагдадаг нюурай саг үргэлжын шалгалта бэелүүлхын тула, тэрэ тоодо оньһоной тоногжуулгада ба саг үргэлжэ адаглан шалгажа байлгые дахалдуулхын тула тэрээндэ табигдадаг эрилтэнүүдтэ зохихогүй байһые элирүүлгэ;

- хинагдагша нюурай саг үргэлжын шалгалта тухай хэлсээнэй дүримүүдые дүүргээгүй байлга;

- хинагдагша нюурай саг үргэлжын шалгалта бэелүүлхээ болихо тухай мэдүүлгэ үгэлгэ.».

1.19. 6.1-дэхи пунктын нэгэдэхи абзац удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«6.1. Шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгын дүнгүүдые албан түхэлжүүлгэ ба тэрэнэй дүнгүүдтэй танилсалга 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 87-дохи, 88-дахи статьянуудай ёһоор бэелүүлэгдэдэг. Шалгуулха нюуртай харилсалга хараалһан шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга үнгэргэлгын дүүрэхэдэ, шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгын акт (саашадаа - акт) бэшэгдэдэг. Шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга харилсаагүй үнгэргэлгын дүнгүүдээр акт уялгата эрилтэнүүдые хазагайруулгын элирүүлэгдэһэн ушарта, мүн уялгата эрилтэнүүдые хазагайруулгын үгы ушар тэмдэглэхын тула бэшэгдэдэг.».

1.20. 6.2-дохи пунктда «тиимэ хэмжээ ябуулгын» гэхэн үгэнүүдэй удаа «үгы гэбэл иимэ хэмжээ ябуулга үнгэргэлгын түгэсэһэн үдэрэй удаадахи үдэрһөө орой бэшэ, хэрбээ 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хууляар гү, али Оросой Холбоото Уласай Засагай газараар тогтоогдоһон шалтагаануудаар иимэ хэмжээ ябуулга үнгэргэхэ газарта шийдхэбэри бэшэхын аргагүй хаань» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

1.21. Удаадахи удхатай 6.2.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«6.2.1. Шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэнэй дүнгүүдээр Бурприроднадзор Холбоото Уласай 2020.07.31-эй №248-ФЗ хуулийн 90-дэхи статьягай дүримүүдые хараада абан, шийдхэбэринүүд абтадаг. Шалгалтын (хиналтын) хэмжээ ябуулга үнгэргэхэдэ, хинагдадаг нюурай Оросой Холбоото Уласай хууляар хараалагдаһан бүрин этигэмжэнүүдэй хэм соо Бурприроднадзор уялгата эрилтэнүүдые хазагайруулгын элирүүлэгдэһэн ушарта 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 90-дэхи статьягай 2-дохи хубяар хараалагдаһан шийдхэбэринүүдые абаха ёһотой.».

1.22. 6.3-дахи пункт удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«6.3. Уялгата эрилтэнүүдэй элирүүлэгдэһэн эбдэлгэнүүдые усадхаха тухай захиралта 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 90.1-

дэхи статьягаар тогтоогдогчон гуримаар үгтэдэг.

Уялгата эрилтэнүүдэй эбдэлгэнүүдэй элирүүлэгдэһэн хинагдагша нюур 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 90.2-дохи статьягай ёһоор баталагдаһан уялгата эрилтэнүүдэй элирүүлэгдэһэн эбдэлгэнүүдые зохихо ёһоор усадхаха тухай Хэлсээ Бурприроднадзортай баталха тухай гуйлта бариха эрхэтэй.».

1.23. Удаадахи удхатай 6.4-дэхи, 6.5-дахи пунктнуудые нэмэхэ:

«6.4. Бурприроднадзорой заабаринуудые, бусад шийдхэбэринүүдые бээлүүлгэ (саашадаа - шийдхэбэринүүд) 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 92-95-дахи статьянуудай ёһоор бээлүүлэгдэдэг. Шийдхэбэри бээлүүлгэтэй холбоотой асуудалнуудые иимэ шийдхэбэри гаргаһан тушаалта нюур шалгуулха нюурай зууршалгаар гү, али зууршалгын шалгалтын (хиналтын) зургаанда ороһон гү, али зууршалга эльгээһэн үдэрһөө табан ажалта үдэрэй туршада байсагшын зууршалгаар хаража үзэдэг. Заагдаһан тушаалта нюурай үгы байһан ушарта асуудалнууд Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшын гү, али тэрэнэй уялга дүүргэгшэ нюурай заабаряар шалгалтын (хиналтын) зургаанай бусад тушаалта нюурай үзэмжэдэ дамжуулагдадаг.

6.5. Байгаали хамгаалгын хиналта бээлүүлгын дүнгүүд тухай мэдээсэл оршон тойронхиин байдалай холбоото уласай гүрэнэй мэдээсэлэй байгуулгада табигдадаг.».

1.24. 7.1 - 7.5-дахи пунктнуудые удаадахи найруулгаар бэшэхэ:

«7.1. Бурприроднадзорой шийдхэбэринүүдтэ, тэрэнэй тушаалта нюурнуудай үйлэнүүдтэ (үйлэдэнгүй байлгада) гомдол барилга сүүдэй урдахи гуримаар 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 40-42-дохи статьянуудай дүримүүдэй ёһоор бээлүүлэгдэдэг.

7.2. Бурприроднадзорой шийдхэбэридэ, тэрэнэй тушаалта нюурнуудай үйлэнүүдтэ (үйлэдэнгүй байлгада) гомдол тус зургаанай хүтэлбэрилэгшэ (хүтэлбэрилэгшын орлогшо) хаража үзэдэг.

Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшын, Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшын орлогшын шийдхэбэринүүд, үйлэнүүд (үйлэдэнгүй байлга) тухай гомдолые Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшэ хаража үзэдэг.

7.3 Гүрэнэй гү, али бусад хууляар хамгаалагдадаг нюусые бүридүүлдэг мэдээнүүдтэй ба дансануудтай гомдол гүрэнэй нюуса ба хууляар хамгаалагдадаг бусад нюуса тухай Оросой Холбоото Уласай хуулийн эрилтэнүүдые хараадаа абан, саарһан дээрэ гүрэнэй ба нюотагай засагай туһа хангамжануудай нийтэ нэгэн гол үүдэн хэрэглэнгүй,

Бурприроднадзорто тушаагадаг.

7.4. Гомдолые Бурприроднадзорой хүтэлбэрилэгшэ (хүтэлбэрилэгшын орлогшо) 2020.07.31-эй №248-ФЗ Холбоото Уласай хуулийн 43-дахи статьягаар тогтоогдохон гуримаар сүүдэй урдахи гомдол барилгын халбарида бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө ажалай 15 үдэрэй туршада хаража үзэдэг.

Хиналтын объектнуудые аюулай зохистой бүлэгтэ оруулха тухай шийдхэбэри тушаа хинагадаг нюурай гомдол ажалай табан үдэрһөө ехэ бэшэ болзорто хаража үзэгдэдэг.

7.5. Гүрэнэй гү, али хууляар хамгаалагдадаг бусад нюуса бүридхэдэг мэдээнүүдтэй ба дансануудтай холбоотой гомдолнуудые Бурприроднадзорай хаража үзэлгэ Оросой Холбоото Уласай гүрэнэй нюуса ба хууляар хамгаалагдадаг бусад нюуса тухай хуулийн эрилтэнүүдые хараадаа абан, тус бүлэгөөр хараалагдаһан гуримаар бээлүүлэгдэдэг.».

1.25. 7.6 - 7.14-дэхи пунктнуудые хүсээ буураһанда тоолохо.

1.26. Тус тогтоолой хабсаргалтын ёһоор «нютаг можын гүрэнэй байгаали хамгаалгын шалгалтын (хиналтын) үрэ дүнгэй ба ашаг үрын харуулалтануудай Тоолбори» гэхэн хабсаргалта нэмэхэ.

2. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдохон үдэрһөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшын
уялга дүүргэгшэ**

В. Мухин

*Хабсаргалта ород хэлэн дээрэ үгтэнэ

Агнуурийн амитанай аймагыг хамгаалха, ашаглалгыг шалгах ба гуримшуулха, байгаали ашаглалгын халбарид шалгах ба хинаха талаар

Улас түрын албан түлэб дурадхаа
утаһан 44-44-97, нэм. 963